

RAPORT DE MONITORIZARE GUVERNARE LOCALĂ DESCHISĂ PENTRU CETĂȚENI ACTIV ȘI INFORMAȚI

VIOREL PÂRVAN

SEPTEMBRIE 2016

www.viitorul.org

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”

RAPORT DE MONITORIZARE

GUVERNARE LOCALĂ DESCHISĂ

PENTRU CETĂȚENI ACTIV ȘI INFORMAȚI

Viorel Pârvan

Raportul este un produs al inițiativei „Localități transparente, competitive și sustenabile financiar”, implementată de IDIS „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO). Inițiativa este susținută financiar de Programul de Asistență Oficială pentru Dezvoltare al Republicii Slovace (SlovakAid) și Ambasada SUA în Republica Moldova. Ea are ca scop creșterea transparenței, responsabilității financiare și competitivitatea autorităților locale din Republica Moldova.

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) “Viitorul” este succesorul de drept al Fundației Viitorul, și păstrează în linii mari tradițiile, obiectivele și principiile de acțiune ale fundației, printre care se numără: formarea de instituții democratice și dezvoltarea unui spirit de responsabilitate efectivă printre oamenii politici, funcționari publici și cetățenii țării noastre, consolidarea societății civile și spiritului critic, promovarea libertăților și valorilor unei societăți deschise, modernizate și proeuropene. IDIS “Viitorul” reprezintă o instituție de cercetare, instruire și inițiativă publică, care activează pe o serie de domenii legate de: analiză economică, guvernare, cercetare politică, planificare strategică și management al cunoștințelor în Republica Moldova.

Institutul pentru Reforme Economice și Sociale (INEKO) este o organizație nonguvernamentală din Slovacia, creată în sprijinul reformelor economice și sociale care au scopul de a elimina barierele din calea dezvoltării pozitive pe termen lung a economiei și a societății slovace.

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorului acestui Studiu trebuie să conțină referință la IDIS „Viitorul”.

Pentru mai multe informații asupra acestei publicații ori asupra abonamentului de recepționare a publicațiilor editate de către IDIS, vă rugăm să contactați IDIS „Viitorul”.

ADRESA DE CONTACT:

Chișinău, Iacob Hîncu 10/1, 2004, Republica Moldova

Telefon: (373-22) 21 09 32

Fax: (373-22) 24 57 14

www.viitorul.org

Element grafic copertă: Designed by Onlyyouqj / Freepik

CUPRINS

INTRODUCERE	7
I. SUMAR EXECUTIV	8
II. CADRUL LEGAL NAȚIONAL	9
III. METODOLOGIA ȘI CLASAMENTUL DE TRANSPARENȚĂ	11
1. Colectarea și analiza datelor	11
2. Criteriile de transparență și punctaj	11
3. Clasament și Clase	12
4. Clasamentul de transparență în 50 de orașe (municipii) și sate (comune)	12
IV. REZULTATELE EVALUĂRII CRITERIILOR DE TRANSPARENȚĂ	14
1. Accesul la informație	14
2. Participarea în procesul decizional	15
3. Achizițiile publice	16
4. Administrarea proprietății publice	17
5. Bugetarea	18
6. Resursele umane	18
7. Etica profesională și conflictul de interese	19
8. Serviciile sociale	20
9. Investițiile, întreprinderile municipale și participarea în societățile comerciale	20
V. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	22

INTRODUCERE

O administrare pe deplin transparentă, fie la nivel central, fie la nivel local, presupune informarea cetățenilor asupra treburilor publice și participarea acestora la procesul decizional, devenind un principiu indispensabil al statului de drept.

Importanța transparenței în activitatea administrației publice poate fi rezumată la următoarele:

- contribuie la reducerea corupției și a proastei funcționări a administrației publice, prin faptul monitorizării activității administrației publice de către cetățenii interesați, mediul de afaceri, organizațiile societății civile și alte părți interesate;
- sporește încrederea cetățenilor în actul de guvernare și deciziile adoptate de autorități;
- îmbunătățește procesul de comunicare între cetățeni și administrația publică;
- contribuie la eficiența și responsabilitatea autorităților publice;
- duce, în consecință, la edificarea unui stat de drept.

Potrivit raportului *Open Government Index 2015*, elaborat de World Justice Project¹, Republica Moldova se plasează pe locul 46 din 102 de țări din întreaga lume în ce privește *deschiderea guvernării*, cu un scor de 0.55 puncte. La fel, potrivit

raportului, în Republica Moldova doar 44% din populație cunoaște despre existența legilor ce garantează accesul la informațiile publice deținute de autoritățile administrației publice.

Prezentul Raport are ca **scop** monitorizarea administrației publice locale din 50 de unități administrativ teritoriale de nivelul I din Republica Moldova pentru a **determina nivelul de transparență** în activitatea acestora. În acest sens, au fost monitorizate 38 de orașe (municipii) și 12 din cele mai mari sate (comune) din țară pentru **stabilirea clasamentului privind deschiderea guvernării locale către cetățeni**.

Cercetarea a utilizat o abordare cantitativă, fiind realizată în baza unui chestionar sociologic adresat autorităților administrației publice locale de nivelul I, în baza evaluării paginilor web ale acestor autorități publice locale și în baza analizei altor surse informaționale (paginile web: <http://tender.gov.md/>, <http://cni.md/>, <http://actelocale.md/> etc.).

Reprezentanții autorităților administrației publice locale ar trebui să considere acest clasament atât ca o apreciere a muncii lor, precum și o motivație de a-și îmbunătăți eforturile și de a acționa în mod transparent pentru a furniza informații de calitate. Aceste eforturi ar trebui recunoscute ca o contribuție semnificativă la dezvoltarea economică locală și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor acestor comunități locale.

¹ WJP Open Government Index™ 2015: <http://worldjusticeproject.org/open-government-index>

I. SUMAR EXECUTIV

Top trei administrații publice locale transparente

	LOCALITATEA	TOTAL PUNCTE
I	Cimișlia	54,0
II	Chișinău	53,0
III	Cahul	49,8

Top trei concluzii și recomandări

CONCLUZII	RECOMANDĂRI
1 Până în prezent există localități care nu au pagini web oficiale care să reflecte activitatea administrației publice locale și să informeze cetățenii despre chestiunile publice (șapte localități din cele 50 analizate nu dispun de pagini web). Lipsa acestui instrument, fie neutilizarea lui, duce la diminuarea nivelului de transparență în activitatea Administrației Publice Locale (APL).	Subliniem importanța și necesitatea de a dispune de pagini web. Acestea trebuie să reprezinte pentru APL-uri un instrument eficient de diseminare a informațiilor publice.
2 Proiectele de decizii/dispoziții ale autorităților administrației publice locale, inclusiv proiectul de buget și rectificările la buget, nu întotdeauna sunt supuse consultărilor publice. Iar plasarea anunțului privind organizarea consultărilor publice pe panoul informativ nu asigură pe deplin posibilitatea de participare a părților interesate la procesul decizional. În anul 2015, 20 de localități (44,4%) nu au adus la cunoștința publicului proiectele de decizii/dispoziții și materialele aferente acestora până la ședința autorității publice. Numai cinci localități au respectat în totalitate aceste cerințe (11,1%). Totodată, doar 10 localități (22,2%) au supus consultărilor publice și au adus la cunoștința publicului proiectul de buget pentru anul 2016 și trei localități au supus consultărilor publice și au adus la cunoștința publicului rectificările la buget pentru anii 2014 - 2015.	Orice proiect de decizie/dispoziție trebuie să treacă în mod obligatoriu prin procedura consultărilor publice, cu anunțarea pe pagina web despre inițierea acestui proces.
3 Administrația locală nu consideră necesar să aducă la cunoștință publică anunțurile de achiziții publice –doar 37,8% din localități (17), parțial, au realizat acest lucru; și rezultatele achizițiilor publice - doar 14 localități, parțial, fac acest lucru (31,1%) și numai o singură localitate a realizat acest fapt în totalitate pentru anul 2015.	Administrația locală trebuie să asigure transparența la toate etapele de achiziții publice, inclusiv să publice contractele de achiziții, ca toți cetățenii interesați să aibă posibilitatea să monitorizeze executarea acestora.

II. CADRUL LEGAL NAȚIONAL

Constituția Republicii Moldova stabilește în art.34 dreptul la informație, care reprezintă fundamentul principiului transparenței în activitatea autorităților publice. Astfel, conform prevederilor constituționale, dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit, iar autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice. La fel, art.39 din Constituția Republicii Moldova garantează cetățenilor dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

Republica Moldova a întreprins mai multe măsuri de ordin legislativ-normativ și instituțional, îndreptate spre constituirea unui sistem eficient de transparență, cu asigurarea accesului la informații publice și implicarea societății civile în procesul decizional la nivel central, fie la nivel local.

➤ **Legea nr.982 din 11.05.2000 privind accesul la informație** statuează că autoritățile publice sunt obligate să: asigure informarea activă, corectă și la timp a cetățenilor asupra chestiunilor de interes public; garanteze liberul acces la informație; dea publicității propriile acte adoptate; păstreze, în termenele stabilite de lege, propriile acte; mențină informațiile, documentele aflate la dispoziția sa, în formă actualizată; desfășoare în mod public întrunirile și ședințele în cadrul autorității publice etc.

➤ **Legea privind transparența în procesul decizional nr.239 din 13.11.2008 și Regulamentul cu privire la procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.96 din 16.02.2010** (*Actualmente a intrat în*

vigoare Hotărârea Guvernului nr. 967 din 09.08.2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional), stabilesc procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor în cadrul autorităților administrației publice centrale și locale. Potrivit acestor acte normative, autoritatea publică este obligată să: informeze publicul despre inițierea elaborării deciziei; pună la dispoziția publicului proiectul de decizie și materialele aferente acestuia; consulte proiectele de acte cu cetățenii și alte părți interesate; examineze recomandările primite și să întocmească o sinteză a recomandărilor, accesibilă publicului; elaboreze, aprobe și aducă la cunoștință regulile interne de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor; desemneze și să instruiască coordonatorul procesului de consultare publică; asigure participarea persoanelor interesate la ședințele publice, care sunt anunțate în prealabil privind desfășurarea ședinței publice și informate asupra subiectelor dezbătute; informeze publicul referitor la deciziile adoptate; întocmească rapoarte privind transparența în procesul decizional și asigurarea accesibilității acestora etc.

➤ **Hotărârea Guvernului Republicii Moldova privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet nr.188 din 03.04.2012** are ca scop sporirea nivelului de transparență a activității autorităților publice și a accesului la informația de interes public prin intermediul paginii oficiale în rețeaua Internet, precum și stabilirea cerințelor minime obligatorii privind paginile web oficiale ale autorităților administrației publice. Astfel, pe pagina web

oficială a autorității administrației publice va fi publicată următoarea informație: structura autorității publice, date privind obiectivele și funcțiile subdiviziunilor sale subordonate, adresele poștale, numerele de telefon și alte rechizite ale adresei autorității publice, numărul angajaților, date privind organizațiile subordonate autorității publice (cu indicarea și/sau trimiterea la paginile web ale acestora), numerele de telefon ale serviciilor de informație ale autorității publice; datele cu privire la conducerea autorității publice; declarația cu privire la venituri și proprietate a conducerii autorității administrației publice; actele normative aprobate de autoritatea publică; datele privind transparența în procesul decizional; orele de primire în audiență a cetățenilor, datele necesare privind modul de depunere a petițiilor; datele privind încadrarea

cetățenilor în serviciul public; datele privind ședințele organizate de autoritățile publice și deciziile adoptate; datele privind programele și proiectele, inclusiv de asistență tehnică, ale căror beneficiari sau executanți sunt autoritățile administrației publice; datele privind planificarea și executarea bugetelor de către autoritățile administrației publice; serviciile publice prestate persoanelor fizice și juridice; altă informație utilă.

- **Legea privind administrația publică locală nr.436 din 28.12.2006** conține norme ce reglementează participarea societății civile în procesul decizional, aplicabile autorităților administrației publice locale.

Există și **alte acte normative**, care reglementează transparența în activitatea autorităților publice și oferirea informațiilor de interes public cetățenilor.

III. METODOLOGIA ȘI CLASAMENTUL DE TRANSPARENTĂ

1. Colectarea și analiza datelor

În rezultatul solicitării adresate de IDIS „Viitorul”, au fost recepționate de la autoritățile administrației publice locale 27 de chestionare: orașele (municipiul) Bălți, Cahul, Ungheni, Orhei, Drochia, Durești, Căușeni, Edineț, Călărași, Fălești, Nisporeni, Râșcani, Rezina, Leova, Dondușeni, Briceni, Ocnița, Anenii Noi, Cricova, Ștefan Vodă, Criuleni, Cupcini, precum și satele (comunele) Corjeuți (raionul Briceni), Pelinia (raionul Drochia), Peresecina (raionul Orhei), Sipoteni (raionul Călărași), Talmaza (raionul Ștefan Vodă).

Pentru celelalte autorități ale administrației publice locale a fost utilizată metoda analizei informațiilor disponibile pe paginile web oficiale: municipiul Chișinău, orașele Soroca, Ceadâr-Lunga, Strășeni, Hâncești, Vulcănești, Ialoveni, Florești, Taraclia, Sângerei, Cimișlia, Basarabeasca, Codru, Glodeni, Sângera, precum și satele/comunele Costești (raionul Ialoveni), Copceac (UTA Găgăuzia), Trușeni (municipiul Chișinău).

Aici trebuie să menționăm că cinci administrații publice locale nu dispun de pagini web și nici nu au completat chestionarul solicitat, din care motiv aceste localități au fost excluse din analiza Raportului și clasamentului nominalizat: Băcioi (municipiul Chișinău), Cărpineni (raionul Hâncești), Congaz (UTA Găgăuzia), Baurci (UTA Găgăuzia) și Otaci (raionul Ocnița).

2. Criteriile de transparență și punctaj

Administrațiile localităților au fost evaluate și clasate în nouă zone (criterii de transparență) cu 53 de indicatori. Zonele evaluate cuprind competențele și obligațiile cu care sunt investite în mod legal administrațiile localităților (de exemplu:

participarea în procesul decizional), precum și domeniile considerate importante pentru o bună guvernare (de exemplu: etica, conflictul de interese). Dintre zonele selectate, accesul la informație, participarea în procesul decizional, achizițiile publice și bugetul au fost considerate ca fiind cele mai importante. Rezultatele se bazează pe datele accesibile publicului, ușor măsurabile și verificabile. Scorul (punctajul) maxim pentru administrația unei localități, incluzând toate zonele, a fost de **100 de puncte**.

Mai multe informații detaliate cu privire la criterii de transparență, indicatori, întrebările adresate administrațiilor locale, pot fi găsite în secțiunile web ale clasamentului.

Evaluarea a fost realizată în lunile mai și iunie 2016 și cuprinde preponderent informațiile privind activitatea administrațiilor publice locale din anul 2015.

Zonele (criteriile de transparență)	Ponderea în %
I Accesul la informație	16
II Participarea în procesul decizional	32
III Achizițiile publice	12
IV Administrarea proprietății publice	7
V Bugetarea	12
VI Resursele umane	5
VII Etica profesională și conflictul de interese	6
VIII Serviciile sociale	4
IX Investițiile, întreprinderile municipale și participarea în societățile comerciale	6

3. Clasament și Clase

Clasamentul general al unei administrații variază de la 0% (cel mai slab) până la 100% (cel mai bun).

Pentru o comparație mai rapidă, administrațiile localităților au fost clasificate în conformitate cu o scară graduală.

Clase	%
A+	80-100
A	75-79
A-	70-74
B+	65-69
B	60-64
B-	55-59
C+	50-54
C	45-49
C-	40-44
D+	35-39
D	30-34
D-	25-29
E+	20-24
E	15-19
E-	10-14
F	0-9

4. Clasamentul de transparență în 50 de orașe (municipii) și sate (comune)

	LOCALITATEA	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	TOTAL	CLASA
1	Cimișlia	14,5	12,0	2,0	5,0	12,0	0,5	2,0	4,0	2,0	54,0	C+
2	Chișinău	11,5	13,0	4,0	6,0	8,0	3,0	1,5	3,0	2,0	53,0	C+
3	Cahul	14,5	14,3	2,0	5,0	12,0	0,0	1,0	0,0	1,0	49,8	C
4	Fălești	13,0	10,0	3,6	6,0	12,0	0,0	0,0	1,5	1,0	47,1	C
6	Ungheni	8,7	11,6	4,0	5,0	6,0	3,0	1,5	1,5	3,5	44,8	C-
5	Soroca	13,5	8,5	4,0	6,0	5,0	1,0	1,0	3,0	2,0	44,0	C-
7	Bălți	11,0	13,6	2,0	5,0	8,0	0,0	1,0	1,5	0,0	42,6	C-
8	Orhei	12,5	15,0	0,0	5,5	1,0	3,0	0,5	1,5	3,0	41,5	C-
9	Călărași	12,0	8,8	4,0	3,5	4,5	2,0	1,0	1,5	3,0	40,3	C-
10	Drochia	14,5	9,6	1,6	5,0	4,5	2,5	1,0	0,0	1,0	39,7	D+
11	Ștefan Vodă	6,8	9,5	2,8	5,0	6,5	1,0	1,5	1,5	2,0	36,6	D+
12	Căușeni	7,1	9,5	4,0	2,0	9,0	1,0	1,0	1,5	1,0	36,1	D+
13	Cricova	8,5	8,0	2,0	0,5	10,0	1,5	0,5	1,5	1,0	33,5	D
14	Basarabeasca	10,0	10,0	0,0	5,0	1,0	0,0	1,5	4,0	2,0	33,5	D
15	Edineț	10,1	8,5	2,0	2,5	2,5	2,0	1,0	1,5	1,0	31,1	D
16	Pelinia	10,7	10,5	2,0	2,0	0,0	0,5	0,5	4,0	0,0	30,2	D
17	Durlești	9,7	8,0	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27,7	D-
18	Glodeni	5,5	9,5	0,0	1,5	7,5	1,5	1,0	0,0	0,0	26,5	D-

	LOCALITATEA	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	TOTAL	CLASA
19	Criuleni	10,5	8,0	0,0	5,0	2,0	0,0	0,5	0,0	0,0	26,0	D-
20	Costești	7,0	9,0	1,0	4,0	1,5	0,0	0,0	1,5	1,0	26,0	D-
21	Nisporeni	5,5	9,1	2,8	0,0	6,5	1,5	0,0	0,0	0,0	25,4	D-
22	Rezina	8,1	8,0	1,2	2,5	2,5	0,0	1,0	0,0	2,0	25,3	D-
23	Ialoveni	4,5	10	0,0	0,0	7,0	0,0	1,0	0,0	2,0	24,5	E+
24	Sipoteni	5,0	7,5	4,0	0,5	1,5	1,0	0,5	1,5	2,0	23,5	E+
25	Leova	4,7	9,6	0,0	1,5	4,5	0,0	1,0	1,5	0,0	22,8	E+
26	Ceadâr-Lunga	5,0	8,0	0,0	1,5	5,0	1,0	1,0	0,0	0,0	21,5	E+
27	Florești	6,5	10	0,0	2,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	21,5	E+
28	Râșcani	6,4	6,6	2,0	0,0	1,5	2,5	1,0	0,0	0,0	20,0	E+
29	Anenii Noi	6,4	6,3	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	1,0	19,7	E
30	Taraclia	8,5	2,0	0,0	2,0	4,0	0,0	0,5	0,0	2,0	19,0	E
31	Ocnîța	3,0	6,0	0,0	3,0	3,0	0,0	1,0	0,0	1,0	17,0	E
32	Corjeuți	2,7	6,5	3,2	0,5	1,5	1,0	0,0	1,5	0,0	16,9	E
33	Talmaza	3,1	7,9	2,8	0,3	1,5	0,0	0,5	0,0	0,0	16,1	E
34	Codru	8,0	2,0	2,0	0,0	0,0	1,0	1,0	1,5	0,0	15,5	E
35	Copceac	7,0	5,0	0,0	0,0	1,0	0,5	1,0	0,0	1,0	15,5	E
36	Cupcini	4,3	4,8	4,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	1,0	14,6	E-
37	Trușeni	3,5	2,0	0,0	1,5	4,0	2,0	0,0	0,0	1,0	14,0	E-
38	Dondușeni	6,6	4,5	0,0	0,0	1,0	0,5	0,0	0,0	1,0	13,6	E-
39	Peresečina	3,5	6,9	0,0	1,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	12,9	E-
40	Briceni	4,2	6,0	2,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	12,7	E-
41	Sângera	0,5	2,0	0,0	3,5	2,0	1,0	1,0	0,0	1,0	11,0	E-
42	Vulcănești	1,5	4,0	0,0	2,0	2,0	0,0	0,5	0,0	0,0	10,0	E-
43	Hâncești	1,0	6,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,0	F
44	Strășeni	4,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	1,5	0,0	0,0	7,5	F
45	Sângerei	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	5,5	F
46	Băcioi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	F
47	Baurci	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	F
48	Cărpineni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	F
49	Congaz	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	F
50	Otaci	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	F

IV. REZULTATELE EVALUĂRII CRITERIILOR DE TRANSPARENȚĂ

1. Accesul la informație

Unul din instrumentele utilizate de autoritățile publice pentru asigurarea transparenței și accesul la datele guvernamentale cu caracter public îl reprezintă portalurile web guvernamentale, unde plasează informații relevante despre activitatea lor.

În scopul facilitării accesului părților interesate la informația privind procesul de elaborare și adoptare a deciziilor de către autoritatea publică, pe pagina web oficială a acesteia trebuie create compartimente dedicate transparenței decizionale. În rezultatul analizei s-a constatat că 42,2% din paginile web nu au compartimente dedicate transparenței decizionale. Din paginile web ce aveau astfel de compartimente, în mare parte acestea nu erau completate și nu conțineau informațiile cerute de legislație.

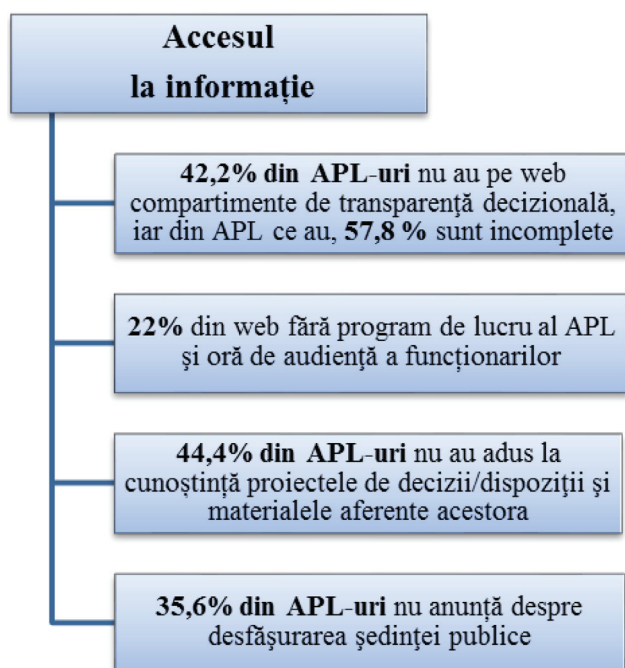
Circa 48,9% din paginile web conțin doar parțial informații privind programul de lucru al autorității publice și subdiviziunile sale, cu indicarea zilelor și orelor de audiență a funcționarilor responsabili de furnizarea informațiilor, documentelor oficiale. Iar 22% din administrații nu au pe paginile web astfel de informații.

Mai bine stau localitățile în ce privește publicarea pe site-ul oficial a numelor, datelor de contact și afilierea politică a consilierilor locali, fiind respectate aceste cerințe de 77,8% din ele.

Nu întotdeauna administrația publică locală aduce la cunoștință cetățenilor anunțul despre desfășurarea ședinței publice (cu cel puțin trei zile lucrătoare înainte de data desfășurării ședinței). Anunțul respectiv îl comunică doar 35,6% din localități. La fel, nu întotdeauna anunțurile cuprind data, ora, locul desfășurării ședinței și ordinea de zi a acesteia.

Astfel de date nu sunt aduse la cunoștință de către 51,1% din autorități publice locale.

În anul 2015, 20 de autorități publice locale (44,4%) nu au adus la cunoștința publicului proiectele de decizii/dispoziții și materialele aferente acestora până la ședința autorității publice. Acest fapt a limitat dreptul și posibilitatea cetățenilor de a cunoaște conținutul proiectelor de acte ce au fost discutate în ședințele autorităților administrației publice locale. Numai cinci autorități publice locale au respectat în totalitate aceste cerințe (11,1%).

Întrucât tehnologiile informaționale au evoluat rapid și s-au dezvoltat foarte mult, iar legislația Republicii Moldova permite cetățenilor să adreseze petiții/cereri și în formă electronică, am analizat dacă există pe paginile web ale administrațiilor publice locale un instrument online, care permite publicului să depună și să urmărească reclamațiile/cererile lor. În mare parte paginile web nu conțineau

un astfel de instrument online (53,3%), fie conțineau anumite rubrici (formular de completare online) pentru adresarea unei petiții/scrisori, de obicei primarului localității (46,7%).

Rezumând cele constatate, notăm că **cele mai bune exemple de respectare a accesului la informație sunt autoritățile publice locale din Cimișlia, Cahul și Drochia**, care au acumulat la acest criteriu fiecare câte 14,5 puncte din 16 maxim posibile.

2. Participarea în procesul decizional

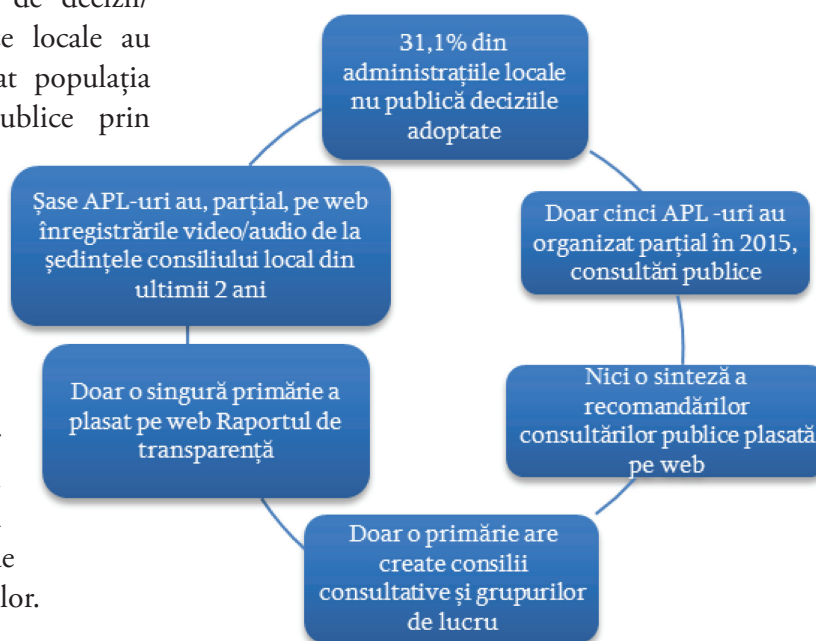
Principiile bunei guvernări implică respectarea transparenței în elaborarea și adoptarea actelor normative. Deciziile pregătite și adoptate într-o manieră transparentă și participativă se bucură de susținerea societății și au șanse sporite de a servi interesul public.

Analiza efectuată ne arată că din cele 45 de localități doar cinci din ele (11,1%) au organizat în anul 2015 parțial, doar în unele situații limitate, consultări publice pentru proiectele de decizii/dispoziții. Deși 18 autorități publice locale au răspuns în chestionare că au anunțat populația privind organizarea consultărilor publice prin plasarea anunțului pe panoul informativ, considerăm că această modalitate nu asigură posibilitatea de participare a părților interesate la procesul decizional. Totodată, în contextul dat, notăm absența pe web a sintezelor recomandărilor recepționate din partea părților interesate în rezultatul organizării consultărilor publice, nemaivorbind de motivația autorităților publice de acceptare sau respingere a recomandărilor.

În ce privește crearea de către autoritățile publice a consiliilor consultative, grupurilor de lucru permanente sau grupurilor de lucru ad-hoc care participă la procesul decizional, doar **administrația publică locală a municipiului Bălți**, parțial a creat astfel de mecanisme instituționalizate de cooperare și parteneriat între autoritățile publice și societatea

civilă. Utilizarea acestor mecanisme în procesul decizional este una dintre cele mai eficiente metode de consultare în probleme de politici publice aflate pe agenda instituțională. În cadrul grupurilor de lucru și consiliilor consultative, formate din reprezentanți ai diverșilor actori interesați și ai administrației publice, sunt discutate și analizate teme concrete, care fac obiectul unei decizii publice, sunt dezvoltate mai multe abordări, definite pozițiile și opiniile factorilor interesați, precum și identificate soluțiile cele mai bune.

Majoritatea autorităților publice, 39 la număr sau 86,7% din toate localitățile, nu au elaborat, aprobat și adus la cunoștință regulile interne de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor. Totodată, fiecare autoritate publică este obligată să își desemneze și să instruiască coordonatorul procesului de consultare publică, care este responsabil de asigurarea transparenței procesului decizional din autoritatea respectivă. Spre regret, această obligație este realizată în plină măsură doar de către **administrația orașului Cahul**.

Autoritățile administrației publice locale sunt restanțiere la întocmirea și aducerea la cunoștință publicului a rapoartelor privind transparența în procesul decizional. Doar **primăria municipiului Bălți** a plasat pe web Raportul de transparență pentru anul 2015, sub formă de date statistice.

O situație mai bună se atestă în asigurarea participării persoanelor interesate la ședințele publice. Astfel, cu excepția a cinci autorități publice locale care nu au completat chestionare și în absența informațiilor pe web, restul autorităților asigură posibilitatea publicului de a participa la toate ședințele consiliului local. La fel, în mare parte, cu excepția a 11 localități, publicului îi poate fi acordat cuvântul în timpul ședinței consiliului local la orice punct (subiect) de pe ordinea de zi, înainte de vot, chiar și fără aprobarea prealabilă de către consilieri. Totodată, pentru cetățenii a 12 localități din țară este dificil de a participa la toate ședințele comisiilor de specialitate ale consiliului local.

În pofida garantării accesului tuturor părților interesate la ședințele consiliului local, din motivul lipsei spațiului adecvat (săli de ședințe corespunzătoare), de multe ori această normă este imposibil de realizat. În acest context, se impune reglementarea detaliată a modalității de acces în sala unde se desfășoară o ședință publică, conduita obligatorie a părților participante, modalitățile de sancționare a comportamentului neadecvat etc. Spre regret, astfel de reguli nu au fost întocmite și aduse la cunoștință de nici o administrație locală.

Actualmente, în mai multe localități din țară au fost implementate proiecte privind dotarea sălilor de ședințe cu echipamente necesare pentru a înregistra video/audio ședințele consiliului local, a le transmite online pe internet și a le stoca în arhiva paginii web. Deși aceste instrumente sunt noi pentru administrațiile locale, în șase autorități locale din cele analizate (13,3%) pe pagina web sunt disponibile în totalitate, fie parțial, înregistrările video/audio de la ședințele consiliului local din ultimii doi ani.

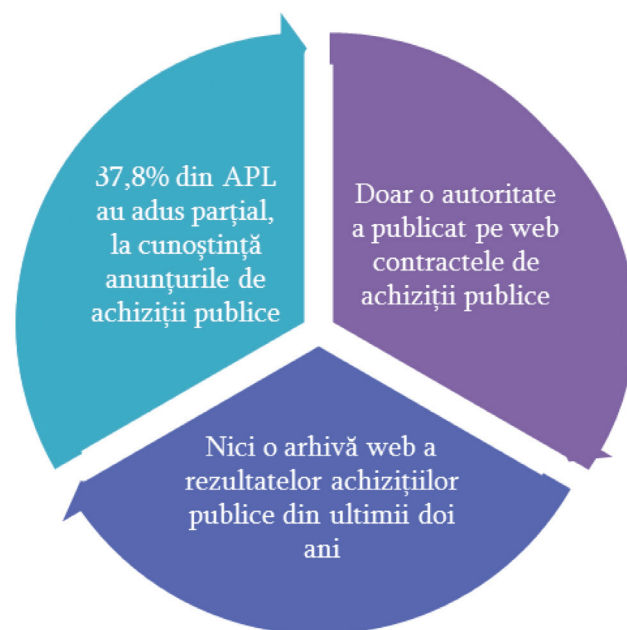
Autoritățile publice locale trebuie să asigure accesul la deciziile adoptate prin publicarea acestora în modul stabilit de lege. În acest context, notăm un grad major de realizare a obligației APL de informare a publicului referitor la deciziile adoptate (31,1%). Desigur, notăm și existența cazurilor când deciziile adoptate sunt comunicate cetățenilor în mod selectiv (37,8%) sau nu sunt publicate

deloc (31,1%). Prin urmare, plasarea deciziilor pe panoul informativ nu asigură pe deplin informarea publicului referitor la deciziile adoptate.

Concluzionând cele constatate, notăm că **cel mai bun exemplu de participare în procesul decizional îl reprezintă autoritatea publică locală a orașului Cahul**, care a acumulat la acest criteriu 14,3 puncte din 32 maxim posibile.

3. Achizițiile publice

Domeniul achizițiilor publice este vulnerabil diverselor scheme de aranjare și fraudare a contractelor de achiziții publice, realizate prin acte de corupție sau prin conflict de interese din partea autorității contractante. Pornind de la faptul că achizițiile publice presupun utilizarea banilor publici, iar lucrările, serviciile prestate și bunurile procurate sunt în interes public, se impune o transparență maximă a procedurilor și rezultatelor achizițiilor publice.

Din analiza efectuată asupra localităților constatăm că la etapa de inițiere a procedurilor de achiziții publice, administrațiile locale dau dovadă de o anumită deschidere. Astfel, 37,8% din autorități publice locale (17) au adus, parțial, la cunoștință publică anunțurile de achiziții publice, cel mai bine fiind poziționat în acest sens **municipiul Chișinău**.

În ce privește aducerea la cunoștință publică a rezultatelor achizițiilor publice, doar 14 localități, parțial, fac acest lucru (31,1%) și doar **primăria orașului Călărași a publicat pe web contractele de achiziție publică de bunuri, lucrări și servicii încheiate în rezultatul procedurilor de Licitație Publică și Concursuri prin Ofertă de Prețuri**, pentru anul 2015, inclusiv darea de seamă privind realizarea achizițiilor publice de valoare mică. Un aspect negativ se referă la arhivarea rezultatelor achizițiilor publice, ori, nici o autoritate locală nu are pe pagina web arhiva rezultatelor achizițiilor publice din (cel puțin) ultimii doi ani.

Este necesar de a sublinia faptul că autoritățile administrației publice locale, potrivit cerințelor legale, publică un șir de informații despre achizițiile publice în Buletinul Achizițiilor Publice, administrat de Agenția Achiziții Publice. Însă, nu orice persoană are acces la acest Buletin, întrucât de la 1 ianuarie 2015 Buletinului Achizițiilor Publice se editează exclusiv în format electronic, iar doritorii trebuie să se aboneze la el contra unei sume bănești. În contextul dat, considerăm important ca paginile web ale administrațiilor locale să conțină informații despre procedurile și rezultatele achizițiilor publice.

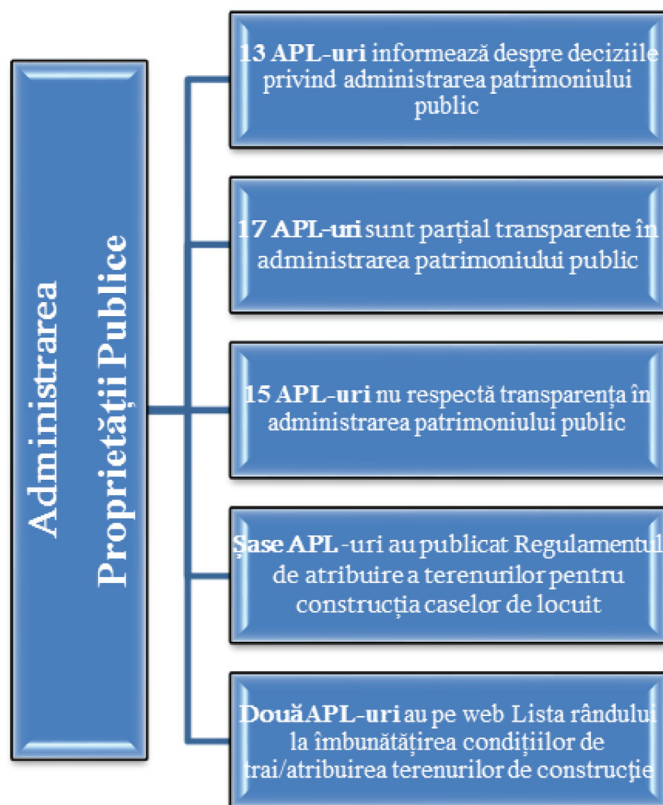
4. Administrarea proprietății publice

Unul din cele mai vulnerabile domenii pentru autoritățile administrației publice locale îl reprezintă administrarea patrimoniului unităților administrativ-teritoriale (bunurile imobilele, terenurile). Acest fapt se datorează interesului sporit pentru acest patrimoniu și cadrului legal confuz, contradictoriu, lacunar, superficial, fapt ce dă posibilitate la interpretări abuzive.

Vânzarea/locățiunea/arenda bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale se face, potrivit legii, prin decizia consiliului local. Deci, gradul de transparență în ce privește rezultatele licitațiilor/concursurilor/negocierilor directe de vânzare/locățiune/arendă a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale depinde de nivelul de informare a publicului referitor la deciziile adoptate

de consiliul local. Aceeași situație se referă și la deciziile privind atribuirea terenurilor de pământ pentru construcția caselor individuale de locuit, precum și alocarea/vânzarea de locuințe cetățenilor.

În contextul dat, am constatat că 15 autorități publice locale nu respectă transparența în administrarea patrimoniului public, 17 APL-uri sunt parțial transparente și doar 13 autorități au un grad înalt de realizare a obligației de informare a publicului referitor la deciziile adoptate privind administrarea patrimoniului public. Din ultima grupă de localități, 12 administrații dispun pe web de arhiva rezultatelor administrării patrimoniului public din (cel puțin) ultimii doi ani.

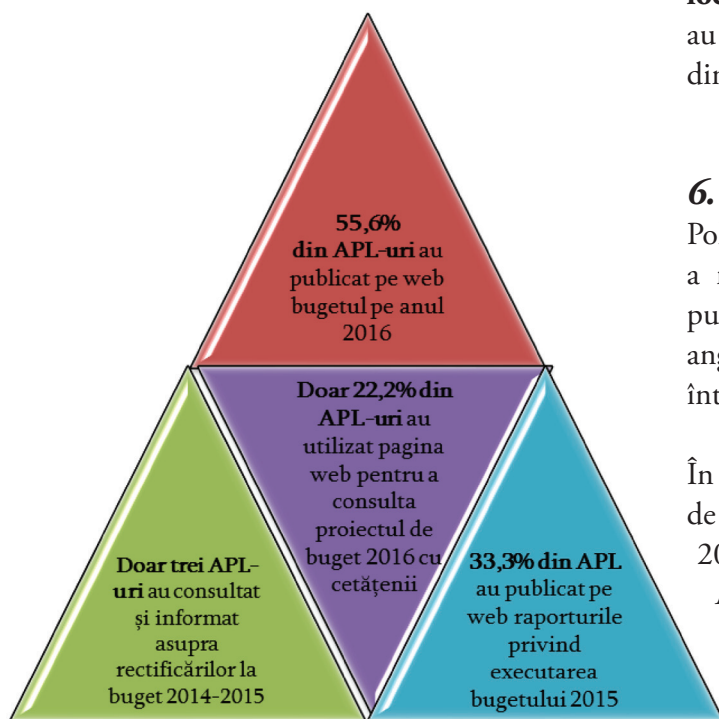
Am considerat oportun de a analiza încă doi indicatori, care au rolul de a spori transparența în administrarea patrimoniului public. Este vorba despre adoptarea și publicarea Regulamentului cu privire la atribuirea terenurilor de pământ pentru construcția caselor individuale de locuit și publicarea listei persoanelor ce stau în rând pentru îmbunătățirea condițiilor de trai/ atribuirea terenurilor de pământ pentru construcția caselor individuale de locuit.

Rezultatul analizei ne arată că doar șase autorități publice locale (13,3%) au adoptat și publicat un astfel de regulament și doar două localități au publicat această listă (**orașele Ștefan Vodă și Sângera**). Prin urmare plasarea acestei liste pe panoul informativ, după cum afirmă unele autorități locale, nu asigură o informare adecvată a publicului.

Rezumând cele constatate, notăm că **cele mai bune exemple privind transparența în administrarea proprietății publice sunt autoritățile publice locale din Soroca, Fălești și Chișinău**, care au acumulat la acest criteriu fiecare câte șase puncte din șapte maxim posibile.

5. Bugetarea

Bugetele locale sunt de importanță majoră atât pentru autorități, dar în egală măsură și pentru cetățenii simpli, calitatea vieții și confortul cărora e în directă dependență de deciziile planificării și executării bugetului. Ținând cont de importanța acestui document pentru dezvoltarea comunității în general, dar și pentru fiecare locuitor în parte, elaborarea și executarea bugetului trebuie să se facă în condiții de transparență maximă. Doar prin sporirea transparenței, finanțele publice vor fi utilizate eficient, iar nivelul corupției va fi diminuat.

Monitorizarea administrațiilor locale ne arată că 10 autorități publice locale (22,2%) au supus consultărilor publice și au adus la cunoștința publicului proiectul de buget pentru anul 2016, iar în nouă din aceste autorități proiectul de buget pentru anul 2016 a inclus o descriere a tuturor elementelor (programe, subprograme și alte elemente ale bugetului), inclusiv o scurtă justificare pentru fiecare element în secțiunea de venituri și secțiunea de cheltuieli. În același timp, am constatat că administrațiile doar a trei localități au supus consultărilor publice și au adus la cunoștința publicului rectificările la buget pentru anii 2014 - 2015.

Este îmbucurător faptul că circa 55,6% din administrațiile locale (25) au publicat pe web bugetul actual al unității administrativ-teritoriale pe anul 2016. Nu același lucru îl putem spune despre publicarea pe pagina web a bugetelor pentru cel puțin ultimii trei ani consecutivi (2014 - 2016), unde doar 14 autorități publice locale (31,1%) au publicat astfel de informații. Plus la aceasta, doar 15 din administrațiile locale (33,3%) au publicat pe web raporturile privind executarea bugetului anual pentru anul 2015.

Rezumând cele constatate, notăm că **cele mai bune exemple privind transparența în elaborarea și executarea bugetului sunt autoritățile publice locale ale orașelor Cimișlia, Fălești și Cahul**, care au acumulat la acest criteriu fiecare câte 12 puncte din 12 maxim posibile.

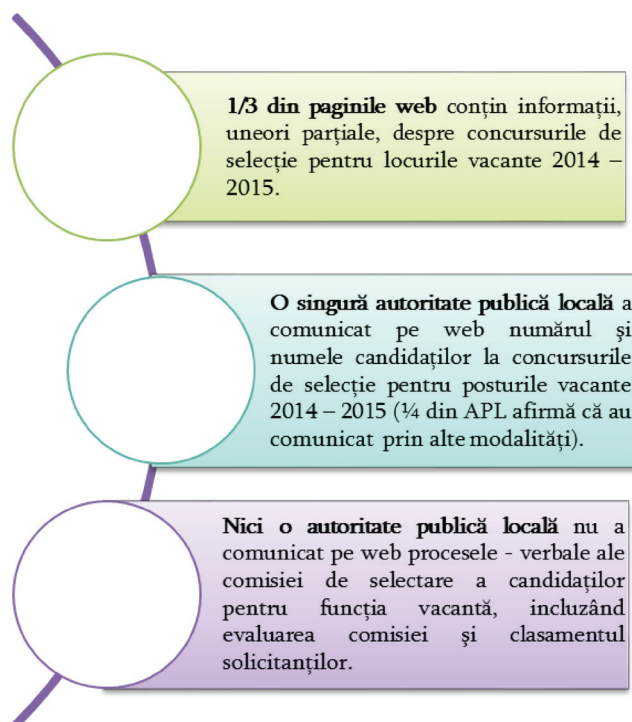
6. Resursele umane

Politica de promovare profesională și dezvoltare a resurselor umane în autoritățile administrației publice locale are la bază principiul selectării și angajării cadrelor în serviciu pe baza de concurs și într-un mod transparent.

În rezultatul analizei am constatat că concursurile de selecție pentru locurile vacante în perioada 2014 - 2015 au fost făcute publice doar de cinci APL-uri, iar 10 administrații locale au postat informații despre concursuri într-un mod selectiv. Totodată, numai în opt autorități locale anunțurile privind funcțiile vacante

existente în serviciul public au inclus descrierea postului pentru funcția vacantă și cerințele de calificare față de candidații pentru funcțiile vacante.

O singură autoritate publică locală și anume cea din **municipiul Chișinău** a comunicat public pe pagina web numărul și numele candidaților ce au participat la concursurile de selecție pentru posturile vacante în perioada 2014 - 2015. Totodată, nici una din administrațiile locale nu are comunicate public pe pagina web procesele - verbale ale comisiei de selectare a candidaților pentru funcția vacantă, incluzând evaluarea comisiei și clasamentul solicitanților.

Rezumând cele constatate, notăm că **cele mai bune exemple privind transparența în selectarea și angajarea cadrelor în serviciul public sunt orașele Chișinău, Ungheni și Orhei**, care au acumulat la acest criteriu fiecare câte trei puncte din cinci maxim posibile.

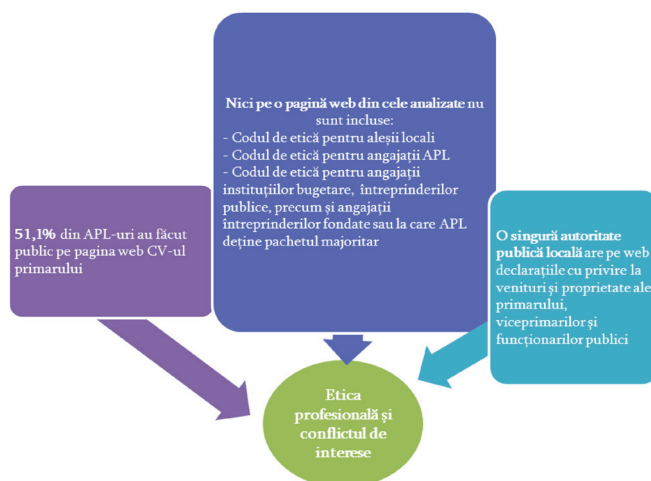
7. Etica profesională și conflictul de interese

Serviciul în administrația publică implică un comportament etic din partea funcționarilor și angajaților, conform normelor și standardelor deontologice. În acest sens, Codul de conduită reprezintă un instrument, care are rolul de a

preveni conflictele de interese și actele de corupție, de a consolida integritatea și de a stabili anumite standarde profesionale în serviciul public. Potrivit practicilor europene, Codurile de etică sunt concepute pentru instituții individuale.

În contextul dat notăm că 51,1% din autorități publice locale (23) au făcut public pe pagina web CV-ul primarului, care include informații cu privire la studiile superioare, experiența de muncă, apartenența anterioară la societățile comerciale și organizațiile non-profit.

Declarațiile cu privire la venituri și proprietate ale primarului, viceprimarilor și funcționarilor publici au fost publicate în totalitate doar de către **primăria orașului Cimișlia**, iar majoritatea covârșitoare, în număr de 38 de localități (84,4%), nu au adus la cunoștința cetățenilor lor aceste declarații.

Deși unele administrații afirmă că au elaborat și publicat pe panoul informativ Coduri de etică, notăm că pe paginile web oficiale ale tuturor localităților nu există nici un Cod de etică pentru aleșii locali, Cod de etică pentru angajații autorităților administrației publice locale și Cod de etică pentru angajații instituțiilor bugetare, întreprinderilor publice, precum și angajații întreprinderilor fondate sau la care deține pachetul majoritar administrația publică locală.

Un mecanism de raportare a comportamentului lipsit de etică l-am identificat doar pe **pagina web a primăriei municipiului Chișinău**, unde este un

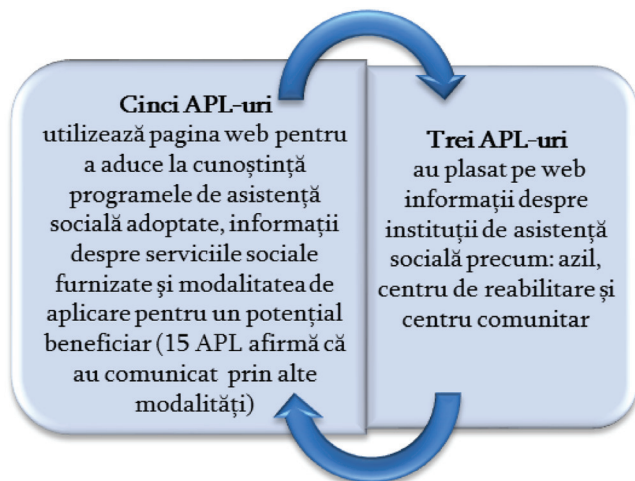
număr de telefon de încredere anticorupție. Restul localităților nu au pe web un astfel de mecanism.

Tot autoritatea publică locală din **municipiul Chișinău** este localitatea care **a acumulat cel mai mare punctaj** (2,5 puncte din șase maxim posibile) în ce privește publicarea unor informații ce se referă la etica profesională și conflictul de interese.

8. Serviciile sociale

Printre domeniile proprii de activitate pentru autoritățile publice locale este dezvoltarea și gestionarea serviciilor sociale comunitare pentru categoriile vulnerabile, precum și monitorizarea calității serviciilor sociale. În prestarea serviciilor sociale, administrația publică locală trebuie să se bazeze pe principiul de accesibilitate, care prevede asigurarea accesului persoanelor/familiilor defavorizate la toate tipurile de servicii (prin informarea populației despre serviciile sociale existente, dezvoltarea serviciilor sociale noi și amplasarea lor în vecinătatea beneficiarilor), precum și adaptarea lor la necesitățile beneficiarilor.

În acest sens, notăm că administrația publică locală din cinci localități a adus la cunoștința publicului programele de asistență socială adoptate, informații despre serviciile sociale furnizate de unitatea administrativ-teritorială și modalitatea de aplicare pentru un potențial beneficiar. Totodată, parțial, aceste informații au fost comunicate și de alte 15 localități. Însă, marea majoritatea a autorităților publice locale (25) nu a adus la cunoștință nici o informație privind serviciile sociale existente.

Referindu-ne la instituțiile de asistență socială înființate de unitatea administrativ-teritorială, doar **autoritățile publice locale din Cimișlia, Basarabeasca și Pelinia au plasat pe web informații despre instituțiile sociale** precum: azil, centru de reabilitare și centru comunitar.

Tot **aceste trei localități reprezintă și cele mai bune exemple** de transparență și accesibilitate pentru populație la informațiile privind serviciile sociale existente în unitatea administrativ-teritorială.

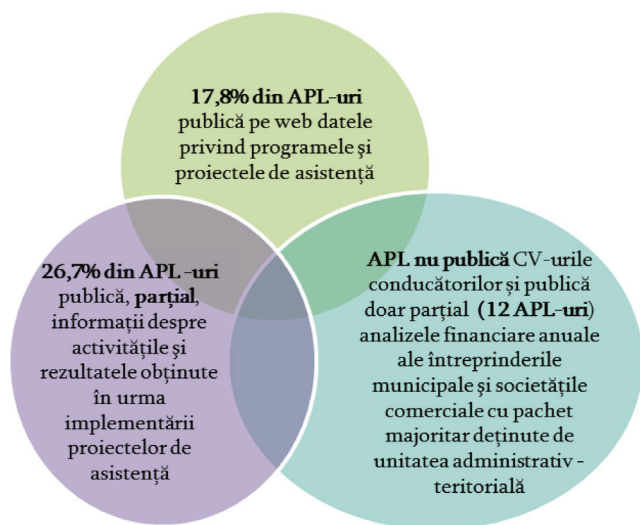
9. Investițiile, întreprinderile municipale și participarea în societățile comerciale

Administrația publică locală beneficiază de asistență financiară și tehnică internă sau externă de la comunitatea donatorilor, sectorul privat, organizațiile nonguvernamentale, fie autoritățile publice centrale. În contextul dat, se impune asigurarea transparenței activităților și rezultatelor obținute în urma implementării proiectelor de asistență.

Participarea funcționarilor publici în cadrul funcțiilor de conducere și consiliilor de administrare a întreprinderilor municipale, fie întreprinderi unde unitatea administrativ-teritorială are cotă-parte este asociată, în mod inevitabil, cu anumite elemente de corupție și interese. Lipsa de transparență a administrării și conducerii acestor întreprinderi, inclusiv din perspectiva remunerării, lipsa răspunderii funcționarilor publici și a managerilor pentru gestiunea defectuoasă a operatorului economic, denotă existența unor probleme majore în guvernanta corporativă în întreprinderile unde administrația locală participă.

Analiza efectuată ne arată că doar opt autorități publice locale (17,8%) publică pe web datele privind programele și proiectele, inclusiv de asistență tehnică, ale căror beneficiari sau executanți sunt autoritățile administrației publice (denumirea, scopurile și sarcinile de bază, beneficiarii și executorii principali de program, termenele și rezultatele de realizare scontate, volumul și sursele de finanțare). Totodată, 12 autorități locale (26,7%) publică,

parțial, informații despre activitățile și rezultatele obținute în urma implementării proiectelor de asistență.

Referitor la întreprinderile municipale și societățile comerciale cu pachet majoritar deținute de unitatea administrativ - teritorială, doar pe **pagina autorității publice locale a orașului Orhei** este numele tuturor directorilor întreprinderilor subordonate și doar pentru S.A. „Regia Apă Canal-Orhei” este CV-ul cu experiența managerului șef (te redirecționează pe pagina lor web). Plus la aceasta, doar în 12 autorități locale (26,7%) sunt făcute public, parțial, analizele financiare anuale ale entităților sus-nominalizate.

Dorim să remarcăm că **cel mai bun exemplu de transparență** a acestor entități l-a obținut **autoritatea publică locală a orașului Ungheni**, care a acumulat la acest criteriu 3,5 puncte din șase maxim posibile.

V. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. Republica Moldova dispune de cadru legal necesar pentru asigurarea accesului cetățenilor la informațiile publice și participarea acestora la procesul decizional, însă acesta nu funcționează eficient la nivel local. Este necesar ca autoritățile publice locale, potrivit competențelor și obligațiilor ce le revin, să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și participarea acestora la procesul decizional.
2. Până în prezent există autorități publice locale care nu au pagini web oficiale unde să reflecte activitatea administrației publice locale și să informeze cetățenii despre treburile publice. Lipsa acestui instrument, fie neutilizarea lui, duce la diminuarea nivelului de transparență în activitatea APL. În contextul dat, reiterăm importanța și necesitatea de a dispune de pagini web, ce trebuie să reprezinte pentru APL-uri un instrument eficient de diseminare a informațiilor publice.
3. Multe din paginile web existente sunt dificile în utilizare pentru un cetățean simplu, care cu greu poate găsi informațiile ce-l interesează. Oportun ar fi pentru APL-uri crearea unei pagini noi, fie reconstrucția paginii existente, pentru a facilita navigarea cetățenilor și analiza informațiilor publice.
4. Nu toate paginile web conțin compartimente speciale dedicate transparenței decizionale, iar care au astfel de compartimente, în mare parte acestea nu sunt completate și nu conțin informațiile cerute de legislație. APL-urile trebuie să creeze astfel de compartimente pe paginile web și să le completeze în scopul facilitării accesului părților interesate la informația privind procesul de elaborare și adoptare a deciziilor.
5. Paginile web nu conțin informații depline, fie lipsesc cu desăvârșire informațiile privind programul de lucru a autorității publice și subdiviziunile sale, cu indicarea zilelor și orelor de audiență a funcționarilor responsabili de furnizarea informațiilor și a documentelor oficiale. La fel, în mare parte, paginile web nu conțin instrumente online, care ar permite publicului să depună și să urmărească reclamațiile/cererile lor. De pe paginile web nu trebuie să lipsească astfel de informații obligatorii. Plus la aceasta, portalul web al APL-urilor trebuie să ofere posibilitatea de interpelare online a conducerii autorității cu respectarea procedurii de petiționare stabilite de legislația în vigoare.
6. Nu totdeauna administrația publică locală aduce la cunoștință cetățenilor anunțul despre desfășurarea ședinței publice (cu cel puțin trei zile lucrătoare înainte de data desfășurării ședinței), care trebuie să includă obligatoriu data, ora, locul desfășurării ședinței și ordinea de zi a acesteia. Cetățenii trebuie informați permanent în timp util despre următoarea ședință a autorităților publice și să-i fie comunicată agenda subiectelor ce vor fi examinate la ședință.
7. Marea majoritate a APL-urilor nu aduc la cunoștința publicului proiectele de decizii/dispoziții și materialele aferente acestora până la ședința autorității publice. Pentru a nu limita dreptul și posibilitatea cetățenilor de a cunoaște conținutul proiectelor de acte ce sunt discutate în ședințele autorităților administrației publice locale, acestea trebuie obligatoriu de făcut publice.
8. Proiectele de decizii/dispoziții ale autorităților administrației publice locale, inclusiv proiectul de buget și rectificările la buget, nu totdeauna sunt supuse consultărilor publice, iar plasarea anunțului privind organizarea consultărilor publice pe panoul informativ nu asigură pe deplin

posibilitatea de participare a părților interesate la procesul decizional. Orice proiect de decizie/dispoziție trebuie să treacă în mod obligatoriu prin procedura consultărilor publice, cu anunțarea pe web despre inițierea acestui proces.

9. Sinteza recomandărilor parvenite în rezultatul consultărilor nu este adusă la cunoștința publică, iar părțile interesate nu pot cunoaște care din recomandări au fost acceptate, care au fost respinse și motivul neacceptării lor. Autoritățile publice trebuie să înregistreze toate recomandările părților interesate parvenite pe parcursul desfășurării consultării publice a proiectului de decizie și să le includă în sinteza recomandărilor, care este făcută publică prin informarea generală până la adoptarea deciziei respective.
10. Autoritățile publice locale nu au creat consilii consultative, grupuri de lucru permanente sau grupuri de lucru ad-hoc care participă la procesul decizional și care trebuie să constituie acele platforme de dialog între părțile interesate și autoritățile publice. Este oportun de a institui și consolida astfel de platforme și mecanisme la nivel local de cooperare și parteneriat continuu și eficient între autoritățile administrației publice locale și societatea civilă.
11. Majoritatea autorităților administrației publice locale nu au elaborat, aprobat și adus la cunoștință reguli interne de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor. Autoritățile administrației publice locale trebuie să-și elaboreze și aprobe în mod obligatoriu astfel de reguli interne, în baza prevederilor legale cuprinse în actele normative ce reglementează transparența în procesul decizional.
12. Este foarte dificil de identificat persoana din cadrul unei autorități publice locale, responsabilă de coordonarea procesului de consultare publică, din lipsa oricărei informații despre aceasta, inclusiv pe pagina web a autorităților respective. Fiecare autoritate publică trebuie să își desemneze și instruiască coordonatorul procesului de consultare publică, care este responsabil pentru asigurarea transparenței procesului decizional din autoritatea respectivă. Informația cu privire la numele și datele de contact ale coordonatorului procesului de consultare publică în procesul decizional trebuie să fie plasate pe pagina web oficială a autorității publice locale.
13. Autoritățile administrației publice locale sunt restanțiere la întocmirea și aducerea la cunoștința publicului a rapoartelor privind transparența în procesul decizional și executarea bugetului anual. Autoritățile administrației publice locale trebuie să întocmească și să aducă la cunoștința publicului aceste rapoarte, care cuprind informații de ordin public.
14. În mare parte, publicului îi este asigurată posibilitatea de a participa la toate ședințele consiliului local, într-o măsură mai mică la ședințele comisiilor de specialitate. Totodată, în mare parte, publicului îi poate fi acordat cuvântul în timpul ședinței consiliului local la orice punct (subiect) de pe agendă, înainte de vot, chiar și fără aprobarea prealabilă de către consilieri. APL-urile trebuie și în continuare să asigure accesul cetățenilor la ședințele consiliului local și comisiilor sale de specialitate.
15. Nu există reglementări detaliate a modalității de acces a cetățenilor în sala unde se desfășoară o ședință publică, conduita obligatorie a părților participante, modalitățile de sancționare a comportamentului neadecvat, etc. Astfel de reglementări sunt necesare, ori sunt cazuri în care din motive obiective (ex: spațiu insuficient) nu poate fi garantat accesul tuturor părților interesate la ședințele publice ale autorităților publice.
16. Paginile web nu stochează în arhiva lor un șir de informații precum: înregistrările video/audio de la ședințele consiliului local din ultimii doi ani; procesele - verbale ale procedurilor de selecție a candidaților la funcțiile vacante din cel puțin ultimii doi ani; bugetele pentru cel puțin ultimii trei ani consecutivi; rezultatele achizițiilor publice din (cel puțin) ultimii doi ani; rezultatele licitațiilor/concursurilor/

negocierilor directe de vânzare/locatiune/arendă a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale din (cel puțin) ultimii doi ani. Este necesară crearea și actualizarea permanentă a bazei de date arhivate cu informațiile publice ce sunt plasate pe web.

17. Deciziile adoptate de autoritățile publice locale, inclusiv deciziile privind administrarea patrimoniului public și bugetul unității administrativ-teritoriale, nu sunt totdeauna publicate sau sunt comunicate cetățenilor în mod selectiv, iar plasarea deciziilor pe panoul informativ nu asigură pe deplin informarea publicului referitor la deciziile adoptate. Informarea publicului trebuie să fie prezentă la toate etapele procesului decizional, inclusiv și după adoptarea deciziei, pentru a arăta în ce măsură au fost luate în calcul propunerile și recomandările cetățenilor, a organizațiilor nonguvernamentale și a altor factori interesați.

18. Administrația locală nu adoptă, fie nu publică Regulamentul cu privire la atribuirea terenurilor de pământ pentru construcția caselor individuale de locuit și Lista persoanelor ce stau în rând pentru îmbunătățirea condițiilor de trai / atribuirea terenurilor de pământ pentru construcția caselor individuale de locuit. Aceste acte au rolul de a spori transparența în administrarea patrimoniului public și urmează a fi aprobate și publicate pe pagina web.

19. Administrația locală nu consideră necesar să aducă la cunoștință publică anunțurile de achiziții publice și rezultatele achizițiilor publice. Întrucât publicarea acestor informații în Buletinul Achizițiilor Publice nu garantează accesul la informații pentru orice persoană, considerăm important ca paginile web ale administrațiilor locale să conțină informații despre procedurile și rezultatele achizițiilor publice. Administrația locală trebuie să asigure transparența la toate etapele de achiziții publice, inclusiv să publice contractele de achiziții, astfel ca și publicul larg să aibă posibilitatea să monitorizeze executarea acestora.

20. APL-urile nu fac publice toate concursurile de selecție pentru locurile vacante existente în serviciul public, cu includerea unei descrieri a postului și cerințele de calificare față de candidații. Totodată, nu se comunică public pe pagina web numărul și numele candidaților ce au participat la concursurile de selecție pentru posturile vacante și nici procesele - verbale ale comisiei de selectare a candidaților pentru funcția vacantă, incluzând evaluarea comisiei și clasamentul solicitanților. Administrația locală trebuie să asigure accesul publicului la toate informațiile ce se referă la selectarea și angajarea cadrelor în serviciu public.

21. Administrația locală nu dorește să publice informații ce se referă la etica profesională și conflictul de interese: CV-ul primarului; declarațiile cu privire la venituri și proprietate ale primarului, viceprimarilor și funcționarilor publici; Codul de etică pentru aleșii locali; Codul de etică pentru angajații autorităților administrației publice locale; Codul de etică pentru angajații instituțiilor bugetare, întreprinderilor publice, precum și angajații întreprinderilor fondate sau la care deține pachetul majoritar administrația publică locală; mecanismele de raportare a comportamentului lipsit de etică în APL. Pentru a preveni conflictele de interese și actele de corupție; de a consolida integritatea și de a stabili anumite standarde profesionale în serviciul public, considerăm necesar de a elabora codurile de etică nominalizate și de a publica informațiile ce se referă la etica profesională și conflictul de interese.

22. Administrația publică locală nu aduce la cunoștința publicului programele de asistență socială adoptate, informații despre serviciile sociale furnizate de unitatea administrativ-teritorială și modalitatea de aplicare pentru un potențial beneficiar, precum și lista instituțiilor de asistență socială înființate de unitatea administrativ-teritorială. Administrația publică locală trebuie să informeze și să asigure accesul persoanelor/familiilor defavorizate la

toate tipurile de servicii sociale și instituții de asistență socială existente.

23. Nu toate autoritățile publice locale publică pe web informații despre activitățile și rezultatele obținute în urma implementării proiectelor de asistență. În contextul dat, se impune asigurarea transparenței tuturor programelor și proiectelor de asistență, ale căror beneficiari sau executanți sunt autoritățile administrației publice locale.
24. Autoritățile administrației publice locale omit să publice informațiile despre conducerea întreprinderilor municipale și societățile comerciale cu pachet majoritar deținute de unitatea administrativ - teritorială și rapoartele financiare anuale ale acestor entități. Administrația locală trebuie să-și orienteze eforturile spre asigurarea transparenței și profesionalismului în administrarea corporativă a întreprinderilor municipale și societăților comerciale cu pachet majoritar deținute de unitatea administrativ - teritorială.

